

Nr 195.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag
om utmätningssed m. m.; given Stockholms slott den
18 mars 1921.*

Under åberopande av bilagda, i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om utmätningssed; samt
- 2) lag om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 7 maj 1918 om särskilda tingssammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Birger Ekeberg.

Förslag
till
Lag om utmätningssed.

1 §.

Har vid utmätning hos gäldenär full tillgång till gäldande av skuld, varför utmätningen skett, icke kunnat anträffas eller har uppgiven tillgång funnits tvistig eller av annan orsak ej kunnat strax till betalning i laga ordning användas, vare gäldenären pliktig att, där borgenären det äskar, upprätta skriftlig förteckning över sina tillgångar samt med ed fästa förteckningens riktighet. Sådan ed kallas utmätningssed.

2 §.

Vill gäldenären avlägga utmätningssed, oaktat yrkande därom icke framställts, stånde det honom fritt.

3 §.

Den, som vill påkalla avläggandet av utmätningssed, skall göra skriftlig ansökning därom hos konkursdomaren i den ort, där gäldenären bör inför domstol svara i mål, som angå gäld i allmänhet. Vid ansökningen foga sökanden i huvudskrift eller bestyrkt avskrift protokoll över den utmätningssed, som föranlett ansökningen. Göres ansökning av gäldenär, skall vid ansökningen jämväl fogas förteckning över gäldenärens tillgångar.

Ansökning, som i första stycket sägs, må ej göras senare än sex månader efter det utmätningsseden ägde rum.

4 §.

Finner konkursdomaren, att han enligt 3 § ej är behörig att taga befattning med ansökning, som där sägs, eller har sökanden ej iakttagit vad i samma paragraf föreskrives eller kan ansökningen av annan orsak icke upptagas, meddele konkursdomaren genast beslut i överensstämmelse därmed och teckne det å ansökningen.

5 §.

Upptages ansökning, som gjorts av borgenär, skall förhör med parterna hållas inför konkursdomaren å tid och ort, som av honom bestämmas. Konkursdomaren teckne genast å ansökningen föreläggande

för gäldenären att inställa sig vid förhöret, beredd att avgiva förklaring över ansökningen, vid äventyr att uraktlåtenhet därutinnan ej utgör hinder för målets avgörande. Nämda äventyr skall utsättas i föreläggandet, vilket ock skall innehålla erinran om att utmätningsseden må avläggas vid förhöret samt anmaning till gäldenären att, om han saknar laga orsak att bestrida ansökningen, personligen infinna sig vid förhöret för att med företeende av förteckning över sina tillgångar fullgöra edgången. Borgenären vare pliktig att minst en vecka före den för förhöret bestämda dagen tillställa gäldenären ansökningshandlingarna i huvudskrift eller bestyrkt avskrift, så ock att sist vid förhöret till konkursdomaren inkomma med sådant intyg, som i 11 kap. 38 § rättegångsbalken sägs, rörande delgivningen och dagen därför samt återställa ansökningshandlingarna eller inkomma med styrkt avskrift därav. Har ej borgenären vid förhöret inkommit med bevis, att delgivning skett inom föreskriven tid, eller visat, att hinder för delgivningen mött, och inställer sig ej gäldenären ändock vid förhöret, vare ansökningen förfallen. Samma lag vare, där icke vid förhöret ansökningshandlingarna återställts eller styrkt avskrift därav inkommit. Har borgenären visat, att hinder för delgivning mött, utsatte konkursdomaren ny dag för förhör.

Skola, enligt vad i första stycket sägs, ansökningshandlingarna eller avskrift därav eller delgivningsbevis tillhandahållas konkursdomaren, må insändande ske med posten, och skall handling, som blivit sålunda insänd, anses hava inkommit å tid, då den mottogs.

6 §.

Över ansökning, som gjorts av borgenär, skall konkursdomaren meddela beslut vid det förhör, varom i 5 § förmäles. Bestrider gäldenären ansökningen, må dock konkursdomaren, om han på grund av särskilda omständigheter finner det erforderligt, till rätten hänskjuta frågan, om edgång skall äga rum. Har sådant hänskjutande skett, utsatte konkursdomaren dag för målets handläggning vid rätten; och åligge det parterna att utan särskild kallelse inställa sig vid rätten, vid äventyr att parts utevaro ej hindrar nämnda frågas avgörande.

7 §.

Varder av borgenär gjort edgångsyrkande bifallet men kan eden ej genast avläggas, meddele konkursdomaren beslut om tid och ställe, då gäldenären skall, med företeende av förteckning över sina tillgångar, inför konkursdomaren fullgöra edgången. Beslutet skall innehålla erinran

om den påföljd, som gäldenärens underlåtenhet att ställa sig beslutet till efterrättelse enligt vad i 8 § stadgas kan medföra för honom.

Är gäldenären häktad eller avlägset boende, må konkursdomaren tillåta honom att fullgöra edgången inför den domstol eller konkursdomare, som är närmast; är gäldenären sjuk, äge konkursdomaren låta honom hemma i sin bostad avlägga eden.

Är gäldenären ej personligen närvarande, då beslut, som i första stycket sägs, av konkursdomaren meddelas, skall konkursdomaren låta delgiva gäldenären beslutet. Är borgenären ej tillstades, skall han, så vitt ske kan, av konkursdomaren underrättas om beslutet.

8 §.

Underlåter gäldenär av tredska eller eljest att inställa sig å tid och ställe, som bestämts jämlikt 7 §, eller tredska han att, med företeende av förteckning över sina tillgångar, avlägga ed, som blivit honom förelagd, må han efter omständigheterna hämtas eller genom häkte tillhållas att fullgöra sin skyldighet.

9 §.

På konkursdomaren ankomme att förordna om vidtagande av åtgärd enligt 8 §. Har gäldenär för tredska insatts i häkte, skall konkursdomaren, då anledning till gäldenärens kvarhållande ej längre är för handen, genast förordna om hans lösgivande.

Varder gäldenären enligt vad ovan är stadgat hållen i häkte, skall kostnaden därför gäldas av allmänna medel.

10 §.

Efter framställning av gäldenär, som på yrkande av borgenär förpliktats att avlägga utmätningsed, äge konkursdomaren, där han finner gäldenären tarva biträde vid upprättandet av förteckning över sina tillgångar, förordna magistratsperson, landsfiskal, rättens betjänt eller annan lämplig person att vid förteckningens upprättande tillhandagå gäldenären.

Gottgörelse till den sålunda förordnande skall gäldas av borgenären.

11 §.

Har gäldenär gjort ansökning om att få avlägga utmätningsed, bestämme konkursdomaren genast, när och var edgången skall, vid äventyr att ansökningen varder förfallen, inför konkursdomaren fullgöras.

Bestämmelserna i 7 § andra stycket och tredje stycket sista punkten skola därvid äga motsvarande tillämpning.

12 §.

Då utmätningssed skall avläggas, göra gäldenären först de tillägg till den av honom upprättade förteckningen eller de ändringar däri, som han må finna påkallade, och betyge därefter med ed, att förteckningen (med däri av honom gjorda tillägg eller ändringar) är riktig, så att ej gäldenären veterligen någon tillgång blivit utelämnad.

13 §.

Har gäldenär avlagt utmätningssed, vare han ej pliktig att innan tre år förflutit ånyo avlägga sådan ed, där det ej göres sannolikt, att ny tillgång efter edgången tillfallit honom.

Samma lag vare, då gäldenären avlagt bouppteckningsed i konkurs, som avskrivits jämlikt 185 eller 186 § konkurslagen eller avslutats genom slututdelning utan att icke förmånsberättigade borgenärer erhållit full betalning. I nu sagda fall skall tiden räknas från det konkursen upphörde.

14 §.

Konkursdomaren skall föra förteckning över gäldenärer, som avlagt utmätningssed eller förpliktats att avlägga sådan ed men uraktlåtit att fullgöra edgången. Förteckningen skall upptaga varje gäldenärs namn och bostad, dag, då edgången fullgjorts, samt av rätten eller konkursdomaren i ärendet meddelade beslut eller däri eljest vidtagna åtgärder.

15 §.

Över beslut, som konkursdomaren meddelat i fall, då sådant enligt denna lag ankommer på honom, må klagan föras i hovrätten; dock gånge beslutet, om ej gäldenären därigenom mot sitt bestridande förklarats pliktig att avlägga utmätningssed, utan hinder av förd klagan i verkställighet, där ej förbud däremot från hovrätten kommer.

Denna lag skall träda i kraft den dag, då nya konkurslagen träder i kraft.

Förslag

till

Lag om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 7 maj 1918 om särskilda tingsammansatraden för handläggning av vissa mål och ärenden.

Häri genom förordnas, att 1 § i lagen den 7 maj 1918 om särskilda tingsammansatraden för handläggning av vissa mål och ärenden skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

- I tingslag — — — — — slag:
1. mål — — — — — målsägande;
  2. växelmål — — — — — check;
  3. andra — — — — — räkning;
  4. mål angående gäldenärs försättande i konkurs, angående bostillsnad samt angående skyldighet för gäldenär att avlägga utmätningssed;
  5. ärenden — — — — — ärenden;
  6. ärenden — — — — — stad.
- Vid — — — — — närvarande.
- Mål — — — — — behandling.

—————

Denna lag skall träda i kraft den dag, då lagen om utmätningssed träder i kraft.

—————

Utdrag av protokollet över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 4 februari 1921.

Närvarande:

Statsministern friherre DE GEER, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, TAMM, HANSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Ekeberg anmälde av särskild sakkunnig inom nämnda departement den 25 november 1919 avgivna förslag till

- 1) lag om manifestationsed; samt
- 2) lag om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 7 maj 1918 om särskilda tingssammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden.

Föredraganden anförde därvid: »Ifrågavarande lagförslag avse att fylla en länge känd brist i vår lagstiftning. Då för närvarande vid utmätning tillgång till gäldande av utmätningssökandens fordran icke kan anträffas, äger denne icke någon annan utväg att på ett tillförlitligt sätt få gäldenärens brist på tillgångar bekräftad än att genom att sätta gäldenären i konkurs tvinga denne att avlägga gäldenärsed i konkursen. Konkursen föranleder åtskilliga obehag för gäldenären samt åsamkar statsverket och vissa funktionärer kostnader och besvär, vartill kommer, att det tager relativt lång tid för borgenären att nå sitt mål, — allt olägenheter, som de nu framlagda förslagen avse att undanröja. Behovet av lagstiftning i ämnet har på senare tid blivit alltmera kännbart, vilket framgår därav, att det relativa antalet av de konkurser, som måste avskrivas på grund av att tillgångarna ej räcka till konkurskostnaderna, visar en ständigt fortgående stegring. Medan dessa s. k. fattigkonkurser, vilka i stor utsträckning föranledas av ifrågavarande brist i vår lagstiftning, under år 1910 utgjorde 38,7 % av alla under året slutförda konkurser, har deras relativa antal sedermera så småningom stigit därhän, att enligt preliminära siffror för år 1919 detsamma då utgjorde 60,0 %.

De nu föreslagna bestämmelserna innehålla i huvudsak följande: Då vid utmätning full och ostridig tillgång till gäldande av utmätnings-

borgenärens fordran icke kunnat anträffas, är gäldenären pliktig att, där borgenären det äskar, upprätta en skriftlig förteckning över sina tillgångar samt med ed fästa förteckningens riktighet. Dylik ed, vilken i förslagen benämnes manifestationsed, äger gäldenären avlägga jämväl utan yrkande av borgenären. Förslagen, som ansluta sig till det för årets riksdag framlagda förslaget till ny konkurslag och sålunda bland annat utgå från förefintligheten av s. k. konkursdomare, överlämna handläggningen av edgångsärendena åt vederbörande konkursdomare, dock med det undantaget, att, om gäldenären bestrider, att han är pliktig att avlägga manifestationsed, frågan, huruvida sådan skyldighet åligger honom, prövas av rätten. Därest gäldenär, som förklarats pliktig att avlägga manifestationsed, tredska att med företeende av förteckning över sina tillgångar avlägga sådan ed, kan såsom tvångsmedel mot honom användas hämtning eller häkte. Till biträde åt gäldenär, som befinnes vara i behov av hjälp vid tillgångsförteckningens upprättande, kan på borgenärens bekostnad lämplig person av konkursdomaren förordnas. Särskilda föreskrifter äro meddelade för att utmätningsborgenären må bliva i tillfälle att närvara vid edgången och därvid bevaka sina intressen genom att påkalla framställandet till gäldenären av erforderliga frågor. Gäldenär, som avlagt manifestationsed, är ej i förhållande till någon borgenär pliktig att under de närmaste tre åren ånyo gå sådan ed, därest det ej göres sannolikt, att ny tillgång efter edgången tillfallit gäldenären. Över gäldenärer, som avlagt manifestationsed eller förpliktats att avlägga sådan ed men uraktlåtit att fullgöra edgången, skall förteckning föras av konkursdomaren.

Över ifrågavarande lagförslag hava efter vederbörliga remisser utlåtanden inkommit från nio handelskammare, tre köpmansföreningar, Sveriges köpmannaförbund, Göteborgsavdelningen av Sveriges advokatsamfund, tjugu rådhusrätter och fem domhavande. Av dessa hava alla utom två rådhusrätter och en domhavande i princip tillstyrkt förslagen och därvid har, särskilt från handelskammarehall, behovet av den föreslagna lagstiftningen vitsordats.

I den mån man i de avstyrkande yttrandena sökt giva en anvisning om, huru en lagstiftning av här ifrågavarande art bör anordnas, har man uttalat sympatier för det system, som tillämpas i Danmark och Norge och vilket innebär, att man icke ålägger gäldenären edgång utan låter vederbörande utmätningsförrättare avfordra gäldenären upplysningar angående hans tillgångar, därvid i Danmark förrättningsmannen erhållit rätt att mot tredska gäldenär såsom tvångsmedel använda enkelt fängelse. Då emellertid de tjänstemän, som hos oss hava att verkställa utmätning och särskilt utmätning för utskylder, icke torde äga tillräckliga kvalifikationer för att vederbörligen fullgöra de uppgifter,

som enligt ett dylikt system skulle läggas på dem, kan enligt min uppfattning den sålunda föreslagna utvägen icke förordas. Helt annorlunda ligga förhållandena i våra grannländer, varest utmättningsärendena handläggas av domstolsmyndighet eller under sådan myndighets inseeende. Det bör för övrigt i detta sammanhang betonas, att den nya lagstiftningen måste bereda borgenären en garanti, som är i huvudsak likvärdig med den, som kan erhållas genom gäldenärsed i konkurs. I annat fall är att befara, att borgenärerna fortfarande skola se sig nödsakade att påkalla konkurs och att sålunda den föreslagna lagstiftningen icke skulle medföra avsedd nytta.

I vissa av de yttranden, i vilka de framlagda förslagen i princip förordas, hava erinringar framställts mot olika delar av desamma.

Sålunda anmärkes i ett flertal yttranden, att det föreslagna edsinstitutet lämpligen borde erhålla ett svenskt namn. Då denna anmärkning synes mig fullt befogad, har jag såsom benämning på ifrågavarande ed funnit mig böra föreslå ordet utmättningsed.

En annan anmärkning av mera principiell art avser edstemats innehåll. I vissa yttranden göres gällande, att gäldenären borde vara pliktig att lämna edlig uppgift jämväl om sina skulder för att sålunda giva borgenären en fullständig redogörelse för sin ekonomiska situation. Utgår man från det behov, som det föreslagna edsinstitutet avser att fylla, nämligen att bereda utmättningsborgenären visshet angående utmättningsförrättningens tillförlitlighet, torde kravet på ett så omfattande edstema icke kunna motiveras. Man kan från berörda utgångspunkt näppeligen komma längre än att borgenären bör vara berättigad att få veta, huruvida gäldenären har någon vid utmätningen icke uppgiven, utmättningsbar tillgång, ävensom — med hänsyn till att en på grundval av gäldenärens uppgifter företagen ny utmätning blir utan verkan, om gäldenären inom viss kortare tid sökes i konkurs, — huruvida gäldenären äger så stora tillgångar, att borgenären, om han själv påkallar konkurs, icke riskerar att enligt 188 § i det förut omnämnda förslaget till ny konkurslag själv få vidkännas konkurskostnaderna. Det må för övrigt erinras om att den ifrågasatta utvidgningen av edstemat lätt kunde få den påföljden, att kostnaderna för edgångens åvägabringande bleve väsentligt större. Medan nämligen biträde vid upprättandet av en förteckning, som blott avser tillgångarna, säkerligen kan behövas endast i undantagsfall, skulle nog gäldenären i betydligt större utsträckning bliva i behov av biträde, därest han skall vara pliktig att jämväl angiva sina skulder.

En annan anmärkning av principiell art går ut därpå, att, om gäldenären sökes i konkurs, medan edgångsförfarandet pågår, detta bör vila

i avbidan på konkursansökningens prövning samt edgångsyrkandet förfalla, om konkurs kommer till stånd. Anmärkningen är tydligen grundad på den tankegången, att utmätningsseden blir onödig, därest gäldenären ändock skall avlägga bouppteckningsed i konkurs. Detta må väl vara riktigt, om det ock torde sakna större praktisk betydelse, eftersom borgenären i de angivna fallen sällan torde motsätta sig anstånd med edgången, respektive underlåta att återkalla edgångsansökningen. Där- emot skulle det enligt min uppfattning vara synnerligen otillfredsstäl- lande, om en gäldenär, som för tredska att avlägga eden insatts i häkte, skulle kunna återvinna friheten blott genom att begära sig själv i kon- kurs eller rent av genom att låta någon honom närstående anhängig- göra en konkursansökan, som därefter icke ens behövde fullföljas, och jag har därför icke ansett mig kunna på förevarande punkt föreslå någon ändring.

I ett av de avgivna yttrandena har framhållits, att rätten att på- kalla edgång icke borde stå öppen under obegränsad tid efter utmät- ningsförsöket. Då denna anmärkning synes vara befogad, torde före- skrift böra upptagas om att ansökning om edgång skall göras inom viss, ej allt för kort tid, lämpligen ett år från det utmätningssed- ningen ägde rum, vilken föreskrift i sin tur nödvändiggör ett stad- gande om att edgångssökande skall erhålla anstånd, då hinder för del- givning av hans ansökning mött. Likaledes bör i enlighet med fram- ställda anmärkningar bestämmelse upptagas om skyldighet för borgenär, som vill fullfölja edgångsansökning, att till konkursdomaren återställa ansökningshandlingarna.»

Efter förmälan, att han låtit i enlighet med vad sålunda anförts omarbeta lagförslagen, uppläste föredraganden de sålunda omarbetade förslagen, omfattande enligt den lydelse, bilagor vid detta protokoll ut- visa, förslag till

- 1) lag om utmätningssed; samt
- 2) lag om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 7 maj 1918 om sär- skilda tingssammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden; och hemställde föredraganden, att lagrådets yttrande över nämnda lagförslag måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan tacktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:

Adil Wifvesson.

Bilaga.

Förslag

till

Lag om utmätningssed.

1 §.

Har vid utmätning hos gäldenär full tillgång till gäldande av skuld, varför utmätningen skett, icke kunnat anträffas eller har uppgiven tillgång funnits tvistig eller av annan orsak ej kunnat strax till betalning i laga ordning användas, vare gäldenären pliktig att, där borgenären det äskar, upprätta skriftlig förteckning över sina tillgångar samt med ed fästa förteckningens riktighet. Sådan ed kallas utmätningssed.

2 §.

Vill gäldenären avlägga utmätningssed, oaktat yrkande därom icke framställts, stånde det honom fritt.

3 §.

Den, som vill påkalla avläggandet av utmätningssed, skall göra skriftlig ansökning därom hos konkursdomaren i den ort, där gäldenären bör inför domstol svara i mål, som angå gäld i allmänhet. Vid ansökningen foga sökanden i huvudskrift eller bestyrkt avskrift protokoll över den utmätningssed, som föranlett ansökningen. Göres ansökning av gäldenär, skall vid ansökningen jämväl fogas förteckning över gäldenärens tillgångar.

Ansökning, som i första stycket sägs, må ej göras senare än ett år efter det utmätningssedens ägde rum.

4 §.

Finner konkursdomaren, att han enligt 3 § ej är behörig att taga befattning med ansökning, som där sägs, eller har sökanden ej iakttagit vad i samma paragraf föreskrives eller kan ansökningen av annan orsak icke upptagas, meddele konkursdomaren genast beslut i överensstämmelse därmed och teckne det å ansökningen.

5 §.

Upptages ansökning, som gjorts av borgenär, teckne konkursdomaren genast å ansökningen föreläggande för gäldenären att å viss tid och ort inför konkursdomaren avgiva förklaring över ansökningen, vid äventyr att uraktlåtenhet därutinnan ej utgör hinder för målets avgörande. Nu nämnda äventyr skall utsättas i föreläggandet. Borgenären vare pliktig att sist en vecka före den för förklarings avgivande bestämda dagen tillställa gäldenären ansökningshandlingarna i huvudskrift eller bestyrkt avskrift, så ock att före den för förklarings avgivande utsatta tiden till konkursdomaren inkomma med sådant intyg, som i 11 kap. 38 § rättegångsbalken sägs, rörande delgivningen och dagen därför samt återställa ansökningshandlingarna eller inkomma med styrkt avskrift därav. Har borgenären ej före sagda tid inkommit med bevis, att delgivning skett inom föreskriven tid, eller visat, att hinder för delgivningen mött, och avgiver ej gäldenären ändock förklaring å förelagd tid, vare ansökningen förfallen. Samma lag vare, där icke inom föreskriven tid ansökningshandlingarna återställts eller styrkt avskrift därav inkommit. Har borgenären visat, att hinder för delgivning mött, utsätte konkursdomaren ny dag för förklarings avgivande.

Skola, enligt vad i första stycket sägs, ansökningshandlingarna eller avskrift därav eller delgivningsbevis tillhandahållas konkursdomaren, må insändande ske med posten, och skall handling, som blivit sålunda insänd, anses hava inkommit å tid, då den mottogs.

6 §.

Medgiver gäldenär ansökning, som gjorts av borgenär, eller utebliver gäldenären med förklaring, meddele konkursdomaren genast beslut över ansökningen. Bestrider gäldenären ansökningen, varde frågan, om edgång skall äga rum, hänskjuten till rätten; och åligge det parterna att utan särskild kallelse inställa sig vid rätten, vid äventyr att parts utvaro ej hindrar frågans avgörande.

7 §.

Varder edgångsyrkande bifallet men kan eden ej genast avläggas, meddele konkursdomaren beslut om tid och ställe, då gäldenären skall, med företeende av förteckning över sina tillgångar, inför konkursdomaren

fullgöra edgången. Beslutet skall innehålla erinran om den påföljd, som gäldenären enligt vad i 8 § stadgas är underkastad, därest han tredskas att ställa sig beslutet till efterrättelse.

Är gäldenären häktad eller avlägset boende, må konkursdomaren tillåta honom att fullgöra edgången inför den domstol eller konkursdomare, som är närmast; är gäldenären sjuk, äge konkursdomaren låta honom hemma i sin bostad avlägga eden.

Är gäldenären ej personligen närvarande, då beslut, som i första stycket sägs, av konkursdomaren meddelas, skall konkursdomaren låta delgiva gäldenären beslutet. Är borgenären ej tillstädes, skall han, så vitt ske kan, av konkursdomaren underrättas om beslutet.

8 §.

Tredskas gäldenär att inställa sig å tid och ställe, som bestämts jämlikt 7 §, eller att, med företeende av förteckning över sina tillgångar, avlägga ed, som blivit honom förelagd, må han efter omständigheterna hämtas eller genom häkte tillhållas att fullgöra sin skyldighet.

9 §.

På konkursdomaren ankomme att förordna om vidtagande av åtgärd enligt 8 §. Har gäldenär för tredska insatts i häkte, skall konkursdomaren, då anledning till gäldenärens kvarhållande ej längre är för handen, genast förordna om hans lösgivande.

Varder gäldenären, enligt vad ovan är stadgat, hållen i häkte, skall kostnaden därför gäldas av allmänna medel.

10 §.

Tarvar gäldenär, som på yrkande av borgenär förpliktats att avlägga utmätningssed, biträde vid upprättandet av förteckning över sina tillgångar, varde av konkursdomaren förordnande meddelat magistratsperson, landsfiskal, rättens betjänt eller annan lämplig person att därvid tillhandaga gäldenären.

Gottgörelse till den sålunda förordnade skall gäldas av borgenären.

11 §.

Har gäldenär gjort ansökning om att få avlägga utmätningssed, bestämme konkursdomaren genast, när och var edgången skall, vid även-

tyr att ansökningen varder förfallen, inför konkursdomaren fullgöras. Bestämmelserna i 7 § andra stycket och tredje stycket sista punkten skola därvid äga motsvarande tillämpning.

12 §.

Då utmätningssed skall avläggas, göra gäldenären först de tillägg till den av honom upprättade förteckningen eller de ändringar däri, som han må finna påkallade, och betyge därefter med ed, att förteckningen (med däri av honom gjorda tillägg eller ändringar) är riktig, så att ej gäldenären veterligen någon tillgång blivit utelämnad.

13 §.

Har gäldenär avlagt utmätningssed, vare han ej pliktig att innan tre år förflutit ånyo avlägga sådan ed, där det ej göres sannolikt, att ny tillgång efter edgången tillfallit honom.

Samma lag vare, då gäldenären avlagt bouppteckningsed i konkurs, som avskrivits jämlikt 185 eller 186 § konkurslagen eller avslutats genom slututdelning utan att icke förmånsberättigade borgenärer erhållit full betalning. I nu sagda fall skall tiden räknas från det konkursen upphörde.

14 §.

Konkursdomaren skall föra förteckning över gäldenärer, som avlagt utmätningssed eller förpliktats att avlägga sådan ed men uraktlåtit att fullgöra edgången. Förteckningen skall upptaga varje gäldenärs namn och bostad, dag, då edgången fullgjorts, samt av rätten eller konkursdomaren i ärendet meddelade beslut eller däri eljest vidtagna åtgärder.

15 §.

Över beslut, som konkursdomaren meddelat i fall, då sådant enligt denna lag ankommer på honom, må klagan föras i hovrätten; dock gånge beslutet utan hinder av förd klagan i verkställighet, där ej förbud däremot från hovrätten kommer.

Denna lag skall träda i kraft den dag, då nya konkurslagen träder i kraft.

Bilaga.

Förslag

till

**Lag om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 7 maj 1918 om särskilda
tingssammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden.**

Härigenom förordnas, att 1 § i lagen den 7 maj 1918 om särskilda
tingssammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden skall i
nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

- I tingslag — — — — — slag:
1. mål — — — — — målsägande;
  2. växelmål — — — — — check;
  3. andra — — — — — räkning;
  4. mål angående gäldenärs försättande i konkurs, angående bo-
skillnad samt angående skyldighet för gäldenär att avlägga utmätningssed;
  5. ärenden — — — — — ärenden;
  6. ärenden — — — — — stad.
- Vid — — — — — närvarande.
Mål — — — — — behandling.
-

Denna lag skall träda i kraft den dag, då lagen om utmätningssed
träder i kraft.

---

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl.
Maj:ts lagråd torsdagen den 24 februari 1921.*

Närvarande:

Justitierådet *Berglöf*, regeringsrådet *Ernberg*, justitieråden *Molin*,
Appelberg.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 4 februari 1921, hade Kungl. Maj:t förordnat, att för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål lagrådets yttrande skulle inhämtas över upprättade förslag till:

- 1) *lag om utmätningssed*; samt
- 2) *lag om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 7 maj 1918 om särskilda tingsammansattnaden för handläggning av vissa mål och ärenden.*

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av hovrättsrådet *Sven Lawski*.

Desamma föranledde följande yttranden.

Förslaget till lag om utmätningssed.

Justitierådet *Molin*:

Det lär icke råda olika meningar därom, att det är en brist i gällande lagstiftning, att vid utmätning, som icke lämnat full tillgång till gäldande av den fordran, för vilken utmätning skett, den borgenär, som sökt utmätningen, icke har annan möjlighet att framtvinga tillgångar, som gäldenären äger men som ej vid utmätningen varit kända, än att påkalla gäldenärens försättning i konkurs, varmed följer skyldighet för gäldenären att uppgiva samtliga sina tillgångar och edfästa uppgiften. Visserligen är i många fall, då utmätning ägt rum utan att medföra full betalning åt utmätningssökanden, gäldenärens ekonomiska ställning sådan, att det icke ligger något i och för sig oegentligt i att konkurs följer på den misslyckade utmätningen. Att den enskilde borgenären för att framtvinga gäldenärsed måste söka gäldenären i konkurs,

kan till gagn för samtliga borgenärer medföra, att konkursen inträffar på ett tidigare stadium än som eljest skulle skett. Om än icke teoretiskt försvarlig kan sålunda gällande lagstiftning för dylika fall medföra en viss praktisk fördel. Men förhållandena äro ingalunda alltid sådana, som nyss antytts. Det gives ock fall, då oaktat den misslyckade utmätningen konkurs icke är på sin plats och då alltså den oegentligheten föreligger, att borgenären för att vinna säkerhet för att gäldenären icke äger andra tillgångar än de vid utmätningen anträffade måste tillgripa ett förfarande, för vilket de naturliga förutsättningarna ej föreligga. Konkursen förutsätter till sin natur dels ett flertal av fordringsägare och dels en förmögenhetsmassa att fördela mellan fordringsägarna. Därest nu den utmätningssökande borgenären är den ende fordringsägare, som gäldenären har, eller de övriga fordringsägare, som finnas, icke önska för närvarande göra sina fordringar gällande, är det uppenbarligen föga tillfredsställande att förstnämnde borgenär skall nödgas anlita konkursvägen för att komma till sin rätt. Om åter gäldenären saknar utmätningssbara tillgångar eller har så obetydliga tillgångar, att de icke förslå till kostnaderna för ett konkursförfarande, är det lika oegentligt att detta förhållande icke skall kunna av gäldenären edligen bekräftas förrän efter inledande av en konkurs, som är i sig själv meningslös.

Om man nu, på sätt det remitterade förslaget innefattar, i vår lagstiftning inför manifestationsed av gäldenären utan sammanhang med konkurs, borde detta rätteligen medföra viss ändring i konkurslagstiftningen. Den borgenär, som för sin fordran vunnit utmätning av all gäldenärens kända egendom samt därefter genom ett förfarande enligt den föreslagna lagen erhållit gäldenärens edliga bekräftelse på att gäldenären ej äger andra tillgångar, borde knappast vara berättigad att därefter med stöd av samma fordran få gäldenären försatt i konkurs. Och om det genom gäldenärens ed konstaterats, att han saknar utmätningssbara tillgångar, som förslå till konkurskostnad, borde ingen borgenär äga påkalla konkurs. Det är uppenbart obilligt mot gäldenären, att han skall vara utsatt för konkurshot, oaktat han i särskilt stadgad ordning med ed betygat sin fattigdom. I båda fallen förutsättes givetvis, att det icke föreligger skäl för antagande, att gäldenären äger tillgångar, som han förvärvat efter edgången. Stadganden av sådant innehåll, som nu antytts, förutsätta emellertid, såsom erinrats av bland andra konkurslagstiftningskommittén, ändring av gällande lagstiftning på två områden, som falla utom konkurslagen. De förutsätta nämligen dels att återvinning kan äga rum utan sammanhang med konkurs och dels att

gäldenär kan straffas för brottsligt förfarande mot borgenärer utan att hava blivit försatt i konkurs. Ändring i lagstiftningen i dessa avseenden torde av skäl, som konkurslagstiftningskommittén anført, möta avsevärda svårigheter och icke för närvarande böra ifrågasättas.

Under sådana omständigheter har det remitterade lagförslaget måst intaga den visserligen föga tillfredsställande men av förhållandena påkallade ståndpunkten, att utmätningsseden införes i lagstiftningen utan att ändring göres i de regler om förutsättningarna för konkurs, som innefattas i det på riksdagens prövning beroende förslaget till ny konkurslag. Att borgenär, för vars fordran gäldenären tillhörig egendom blivit utmätt, äger rätt att påkalla gäldenärens försättande i konkurs även sedan gäldenären med ed bekräftat, att han ej äger andra tillgångar än den utmätta egendomen, är måhända i praktiskt avseende av jämförelsevis mindre betydelse, enär det icke är antagligt, att borgenären begagnar sig av nämnda rättighet annat än i de mera sällsynta fall, då borgenären har för avsikt att söka återvinna egendom till konkursboet eller att åtala gäldenären för konkursförbrytelse. Långt mera tvivelaktig ter sig däremot saken i de fall, då gäldenären vid utmätningssöök befunnits sakna utmätningssbara tillgångar; detta även om man bortser från den ovan anmärkta obillighet gent emot gäldenären, som anordningen medför.

Det huvudsakliga syftemål, som man velat vinna genom utmätningssedens (manifestationsedens) införande i vår lagstiftning, har varit att åstadkomma ett förfarande, som kunde ersätta de s. k. fattigkonkurserna. Givetvis hade det då varit önskvärt, att det nya förfarandet kunnat helt sättas i stället för fattigkonkurserna, så att dessa helt och hållet försvunnit. Då nu detta icke låtit sig göra, utan man måst lämna båda vägarna öppna för borgenärerna, är det tydligt, att den föreslagna lagstiftningen icke kan godkännas under annan förutsättning än att anledning finnes att antaga, att det nya rättsinstitutet i allmänhet eller åtminstone i någon avsevärd omfattning skall komma till användning i stället för konkurs, så att icke den nya lagen blir en lag på papperet utan praktisk tillämpning. På denna punkt har man emellertid svårt att frigöra sig från en viss tveksamhet.

Det har framhållits såväl av konkurslagstiftningskommittén som i motiven till förevarande lagförslag, att utmätningssed icke gärna kan införas såsom ett rättsinstitut vid sidan av fattigkonkursen, med mindre förfarandet för utkrävande av utmätningssed blir för borgenären förenat med mindre kostnad och omgång än konkursförfarandet. I annat fall kommer borgenären otvivelaktigt att i de allra flesta fall välja det

senare mot gäldenären mera kraftigt ingripande procederet. Härvid är att märka följande. Enligt gällande konkurslag medför den omständigheten, att konkursboet icke förslår till betäckande av konkurskostnaderna, icke skyldighet för borgenär, på vars ansökan konkursen kommit till stånd, att gälda någon del av dessa kostnader. Konkurslagstiftningskommittén gjorde häri den ändring, att i händelse konkurs behandlades i den för fattigkonkurser särskilt föreskrivna ordning, borgenären skulle vara pliktig att ersätta den, som för det fall att gäldenären ej själv ingivit förteckning å sina tillgångar och skulder förordnades att upprätta sådan förteckning. I det nu framlagda konkurslagsförslaget har det ålagts borgenären att gälda samtliga konkurskostnader. Oaktat sålunda enligt det senaste konkurslagsförslaget påkallandet av konkurs då anledning är att antaga, att gäldenären saknar tillgångar till bestridande av konkurskostnaderna, gjorts nog så betungande för den sökande borgenären, synes det ganska tvivelaktigt, huruvida kostnaderna för det i det remitterade förslaget stadgade förfarandet verkligen bliva, såsom i motiven antagits, avsevärt lägre än i en s. k. fattigkonkurs. Men även om man antager, att så blir fallet, bör det icke förbises, att för borgenären dessutom torde i allmänhet förekomma en utgift, som lär bli ungefär enahanda, vilkendera utvägen som väljes, nämligen ersättning till juridiskt biträde för ärendets utförande. Detta medför att den relativa skillnaden i kostnad i allt fall säkerligen blir skäligen obetydlig. Om man likväl antager, att förfarandet enligt den nya lagen skall ställa sig något billigare, erfordras emellertid dessutom, såsom redan antytts, att detsamma också blir såvitt möjligt enklare och mindre tidsödande än konkursförfarandet. Även härutinnan är skillnaden mellan förfarandet enligt den föreslagna lagen om utmättingsed och den föreslagna konkurslagens förfarande i fråga om fattigkonkurser icke stor. Nu antydda synpunkter äro av synnerlig vikt att fasthålla, då fråga blir om detaljbestämmelserna i det remitterade förslaget, enär varje stadgande, som gör förfarandet billigare och lättare, är ägnat att giva detsamma ett företräde framför konkursförfarandet.

Ovan avgivna synpunkter äro emellertid icke de enda, som göra det tvivelaktigt, huruvida den föreslagna utmättingseden skulle vinna någon mera omfattande användning. Såsom det har erinrats, bland annat i motiven till lagförslaget, användes konkurshotet ofta för att av gäldenären på ett stundom icke fullt lojalt sätt frampressa betalning. I alla de fall, där borgenären har ett dylikt syfte, torde han fortfarande komma att begagna sig av konkursansökningen såsom det kraftigaste medlet att förmå gäldenären att med anlitande av sina yttersta möjligheter anskaffa penningar för borgenärens tillfredsställande.

Ehuru vad sålunda anförts torde giva vid handen, att man icke kan förvänta, att utmätningsseden mera allmänt skulle komma till användning i stället för fattigkonkurs, synes likväl böra antagas, att den nya lagstiftningen i icke oväsentlig mån skulle komma att bidraga till att nedbringa antalet fattigkonkurser. Utan tvivel förekomma många fall, då borgenären icke hyser önskan att framtvinga en betalning, vartill gäldenärens egen ekonomi icke lämnar möjlighet utan som åstadkommes allenast genom andras mellankomst; då alltså borgenärens syfte endast är att försäkra sig om att gäldenären icke äger dolda tillgångar. Särskilt lär det vara fallet, då vid utmätning för allmänna utskylder gäldenären befunnits sakna tillgångar. Det kan antagas, att vederbörande myndigheter, om de få tillfälle att utan konkursansökan avkräva gäldenären edlig försäkran, att han icke äger andra tillgångar än som uppgivits, skola finna sig tillfredsställda härmed. En beaktansvärd fördel, som genom förslaget beretts gäldenären, är möjligheten att av egen drift avlägga utmätningssed. Ehuru det visserligen må anses tvivelaktigt, om gäldenärer i den ställning, som här kommer ifråga, i någon större utsträckning skulle komma att begagna sig av denna möjlighet, är dock förefintligheten av denna utväg för hederliga och omtänksamma gäldenärer av värde. Och man kan måhända vara berättigad att antaga, att i den mån det visar sig att gäldenärer genom dylik edgång faktiskt undgå konkurs, utvägen skall bliva alltmera anlitad. Slutligen må såsom en bestämd vinning för lagstiftningen framhållas rättigheten för borgenär, för vars fordran egendom, ehuru icke tillräcklig till fordringens gäldande, blivit utmätt, att framtvinga edgång av gäldenären utan att behöva påkalla en konkurs, som i och för sig icke är fördelaktig för denne borgenär.

Av utredningen framgår, att påföljden för uraktlåtenhet att avlägga utmätningssed icke gärna kan vara annan än häkte. Häremot har konkurslagstiftningskommittén framfört vissa betänkligheter. Dessa måste visserligen erkännas vara beaktansvärda men synas icke utgöra avgörande hinder för godkännande av den föreslagna lagstiftningen, helst densamma upptager stadgandet att gäldenären i fall av behov skall erhålla biträde med upprättandet av förteckningen över tillgångarna.

Såsom sammanfattning av vad ovan anförts får jag uttala den uppfattningen, att även om sannolikt är, att gagnet av den föreslagna lagen icke bliver så stort, som man kunde önskat, övertvägande skäl dock synas tala för ett godkännande av förslaget i dess huvudprinciper.

Lagrådets övriga ledamöter instämde i huvudsak i vad justitierådet Molin sålunda anförde.

Justitierådet *Berglöf*:

Det remitterade förslaget lämnar i allmänhet ingen ledning för besvarandet av frågan om det slutliga gäldandet av de kostnader, som bliva förenade med anlitaandet av det ifrågasatta nya edgångsinstitutet. Kostnadsfrågan beröres uttryckligen endast i två av förslagets paragrafer. I 9 § stadgas att kostnaden för gäldenärs hållande i häkte skall gäldas — tvivelsutan slutgiltigt — av allmänna medel, en bestämmelse, varemot någon invändning ej lär med fog kunna framställas. Och i 10 § föreskrives, att gottgörelse till särskilt förordnat biträde i och för upprättande av förteckning över gäldenärens tillgångar skall gäldas av borgenären, utan att härmed utsäges, vem sådan kostnad slutligen skall drabba. Det torde vidare vara avsett, att i 7 § stadgad delgivning, som skall ske genom konkursdomarens försorg, ej bör föranleda utgift för vare sig borgenären eller gäldenären.

Att uppkomna kostnader, som över huvud slutligen böra gäldas av annan än statsverket, i allmänhet skola förskjutas av borgenären, torde utan vidare framgå av dennes ställning såsom sökande. Förslaget lär utgå ifrån dels att i de fall, då borgenär intet vinner genom utmätningens påfordrande, d. v. s. då eden endast blir en bekräftelse på utmätningens resultat, han har att slutligen vidkännas med förfarandet förenade kostnader, och dels att i motsatt fall skulle av allmängiltiga rättsregler följa motsvarande skyldighet för gäldenären. Denna förutsättning lär till sin först angivna del näppeligen vara riktig och till sin senare del visserligen riktig, men ej så självfallen att varje uttryckligt stadgande därom skulle kunna anses opåkallat. Det torde väl vara ställt utom tvivel att utmätningssökande har fordringsrätt hos gäldenären för vad han får vidkännas i anledning därav att utmätt egendom ej förslagit ens till exekutionskostnaden. Och det synes svårt att inse, varför det samma ej skulle gälla om kostnaden i och för anlitaandet av ett förfarande, som avser att giva borgenären möjligast säkra garanti i fråga om tillförlitligheten av den företagna utmätningens resultat, även om detta resultat därav ej rubbas. Och å andra sidan kan det ej anses annat än lämpligt att, därest i lagen införes ett allmänt stadgande i fråga om kostnaderna, däri således komme att inbegripas jämväl det fall, då edgångsyrkandet haft till följd, att ny tillgång yppats. I fråga om de kostnader, för vilka ett allmänt stadgande sålunda skulle erfordras, torde anledning ej föreligga att undantaga andra än dem, som äro förenade med gäldenärens hållande i häkte.

På grund av det anförda hemställes om upptagande av en ny paragraf — som lämpligen synes kunna placeras mellan förslagets 13 och

14 §§ — med föreskrift att annan av förfarande enligt denna lag föranledd kostnad än den i 9 § 2 st. omförmälda, skall i första hand erläggas av sökanden, med rätt för borgenär, som är sökande, att av gäldenären söka sitt åter. Det kan visserligen invändas, att en sådan föreskrift — för övrigt obestriddligen av begränsad praktisk betydelse — till sin senare del strängt taget faller utanför den föreslagna lagens ram; men en dylik invändning synes böra vika för önskvärdheten av att kostnadsspörsmålet upptages och göres till föremål för stadgande, som utesluter oklarhet. Därest så sker, bör givetvis andra stycket av förslagets 10 § utgå.

1 §.

Justitierådet *Bergluf*, regeringsrådet *Ernberg* och justitierådet *Molin*:

I de särskilda motiven vid denna paragraf har anförts, att i förteckningen över gäldenärens tillgångar böra införas uppgifter angående intecknings- och panträttigheter, varav tillgångarna besväräs. Vore detta riktigt, skulle lydelsen av förevarande paragraf svårligen kunna godkännas, enär där icke antydes, att förteckningen skall upptaga någon upplysning angående gäldenärens skulder. Det i 12 § innefattade edstemat förutsätter ock tydligen, att gäldförhållandena icke komma till synes i förteckningen.

Emellertid synes det icke nödvändigt, att berörda uppgifter inflyta i förteckningen. Den omständigheten, att någon gäldenärens egendom kan särskilt häfta för annan borgenärs fordran, utgör icke hinder för egendomens utmätande för den utmätningssökande borgenärens fordran. Dessa förhållanden utredas under utmätningsförfarandet. Endast i ett avseende synes en fullständigare uppgift av gäldenären kunna ifrågasättas. Om nämligen gäldenären äger fastighet, kan gäldenären på grund av stadgandet i 25 § inteckningsförordningen själv vara berättigad att vid försäljning av fastigheten uppbära det belopp, som belöper på viss inteckning eller del av inteckning. Dylikt ägarehypotek kan, om man så vill, betraktas som en tillgång, vilken gäldenären borde uppgiva. Att giva särskild föreskrift härom skulle dock allt för mycket inveckla den föreslagna lagens stadganden. Därest borgenären vid den exekutiva auktion, som blir en följd av fastighetens utmätning, icke får fullt betalt samt har anledning misstänka, att icke samtliga förefintliga inteckningar äro belånade för sina fulla belopp, har han alltid den utvägen öppen att söka gäldenären i konkurs.

Det synes alltså vara skäl att strängt fasthålla vid, att den ifrågavarande förteckningen avser att lämna upplysning allenast om vilken

egendom, som tillhör gäldenären, icke om denna egendoms värde eller i vad mån densamma lämnar tillgång till betalning åt den utmätningssökande borgenären.

Justitierådet Appelberg:

Enligt lydelsen av förevarande paragraf skall den förteckning, som gäldenären har att upprätta och edfästa, avse endast gäldenärens tillgångar. I motiven framhålles dock, att uppgifter angående intecknings- eller panträttigheter, varav gäldenärens tillgångar besväräs, uppenbarligen äro nödvändiga för att klargöra omfattningen av dessa och alltså skola inflyta i förteckningen. Huruvida skyldighet att i förteckningen upptaga dylika tillgångarna besvärande rättigheter verkligt bör åläggas gäldenären, synes emellertid tveksamt.

Syftet med det föreslagna institutet är ju närmast att borgenären skall få visshet att gäldenären icke, utöver den egendom, som kan hava uppgivits vid utmätningförrättningen, äger tillgångar, som skulle kunna tagas i anspråk för tillgodoseende av borgenärens krav. Vad gäldenären skall med eden betyga är ju också, att någon tillgång icke utelämnats. En annan sak är emellertid att, om viss egendom, som i förteckningen upptagits, häftar för fordran, som skall därur utgå framför utmätningssorgenärens, sådan egendom från dennes synpunkt sett måhända icke representerar någon tillgång i gäldenärens bo. Ett upptagande av dylik tillgång utan angivande av den därvid häftande fordringen skulle därför verka vilseledande. Det måste med hänsyn härtill anses önskligt, att i förteckningen angivas de fordringar på grund av pant rätt eller eljest, för vilka uppgiven egendom häftar (jfr 107 och 139 §§ utsökningslagen). Särskilt är att märka, att om dylik uppgiftsskyldighet ej förefinnes, s. k. ägarehypotek lätt skulle kunna komma att fördöljas.

Mot ett stadgande om sådan skyldighet kan givetvis invändas, att i följd därav upprättandet av förteckning i vissa fall komme att bliva ganska besvärligt och att biträde för upprättandet bleve oftare behöfligt. Man torde dock kunna antaga, att fall av detta slag skola bliva relativt sällsynta; äro en gäldenärs ekonomiska förhållanden invecklade, kommer säkerligen i regel konkursvägen att anlitas. Men skulle utmätningsseden i dylikt fall komma till användning, bleve beedigandet av en förteckning, vari icke angäves fordringar, som häftade vid den förtecknade egendomen, av ganska ringa värde för borgenären.

Övervägande skäl synas alltså tala för att angivandet av sådana fordringar åläggas gäldenären. Uttryckligt stadgande härom bör emellertid intagas i lagen. Detsamma torde lämpligen böra givas den av-

fattning, att därest uppgiven egendom på grund av in-teckning eller eljest särskilt häftar för fordran, detta skall angivas i förteckningen.

Ifrågasätts kan, huruvida icke ett vidhållande av den nu utvecklade ståndpunkten nödvändiggör en annan avfattning av själva edstemat än den i förslaget 12 § upptagna. Följdriktigast vore utan tvivel att avfatta edgångsformuläret efter förebild av den lydelse, gäldenärseden i konkurs erhållit enligt 91 § av det för innevarande års riksdag framlagda konkursförslaget. Fasthållles emellertid, att huvudändamålet med utmätningsseden är att framtvinga uppgift om tilläventyrs förefintliga för borgenären okända tillgångar, synes icke oundgängligen nödigt att i edsformuläret särskilt markera, att vid tillgångarna häftande skulder icke få utelämnas. Den nu gällande konkurseden talar om undantagande endast av vad boet tillhör, oaktat givetvis gäldenären är skyldig att riktigt uppgiva även alla sina skulder.

3 §.

Regeringsrådet *Ernberg* och justitierådet *Molin*:

I yttranden, som avgivits över förslaget, har framhållits önskvärdheten av, att gäldenären finge avlägga sådan ed, som här avses, när helst gäldenären så önskade, således även utan att utmätning hos honom ägt rum. Det torde vara betänkligt att knyta några rättsverkningar vid en edgång, som gäldenären av egen drift avlagt vid en självvald, måhända för honom särskilt förmånlig tidpunkt. Den föreslagna manifestationsseden hör oskiljaktigt tillsammans med utmätningsseden; proceduren är att betrakta såsom ett rättsärende mellan två parter, den utmätningssökande borgenären och gäldenären. Men just därför synes det mindre riktigt att, på sätt i förevarande paragraf skett, utsträcka tiden, inom vilken ed får av någondera parten påkallas, ända till ett år efter utmätningssedens utläggning. Edgången bör även till tiden komma så nära utmätningen, att förhållandena kunna antagas i allmänhet vara desamma som vid utmätningen. Eljest förlorar rättsinstitutet lätt sin ovan antydda karaktär. Med hänsyn härtill hemställles, att den angivna tidsfristen förkortas till tre månader.

5 §.

Justitieråden *Berglöf* och *Molin*:

Såsom förut anförts är det av största vikt att förfarandet göres så snabbt och enkelt som möjligt. Det här föreslagna tillvägagångssättet synes ändamålsenligt. Men stadgandena hava icke erhållit sådan avfattning, att det åsyftade innehållet framträder med önskvärd tydlighet.

Meningen är icke, att gäldenären skall avgiva skriftlig förklaring över borgenärens ansökan. Utan konkursdomaren skall utsätta ett sammanträde, som lämpligen torde kunna benämnas förhör, därvid parterna hava att infinna sig. Borgenärens utevaro hindrar dock icke ärendets företagande. Om gäldenären icke har laga orsak att bestrida edgångsyrendet, bör han infinna sig personligen vid förhöret samt medhava förteckning över sina tillgångar och vara beredd att edfästa förteckningen. Uteblir gäldenären vid förhöret, utgör detta ej hinder för prövning av ansökningen. Konkursdomaren bör på ansökningen teckna resolution, som jämte tid och ort för förhöret innefattar nu nämnda föreskrifter. Även i fortsättningen av paragrafen böra stadgandena hänföras till den för förhöret utsatta tiden i stället för tiden för förklarings avgivande, och påföljden att ansökningen förfaller, om borgenären ej inkommer med delgivningsbevis eller visar att hinder för delgivning mött, knytas vid gäldenärens uteblivande från förhöret.

Justitierådet *Appelberg*, med vilken regeringsrådet *Ernberg* förenade sig, yttrade:

Jag instämmer med justitieråden *Berglöf* och *Molin* utom därutinnan, att jag anser påföljden att ansökning förfaller på grund av underlåtenhet från borgenärs sida att inkomma med delgivningsbevis icke böra inträda, därest gäldenären inkommit med skriftlig förklaring inom den för förhöret utsatta tiden. Den inkonsekvens, som till synes ligger i en sådan regel, torde väl kunna försvaras. Ifrågavarande ansökningsärenden äro ju av den natur, att i och för sig skriftlig förhandling vore den lämpliga formen; då muntlig handläggning i allt fall föreskrives, är det av skäl att man tänker sig denna oftast kunna leda till att eden omedelbart avlägges. Att fränkänna en insänd skriftlig förklaring all verkan i förevarande hänseende, synes därför vara att gå för långt.

6 §.

Justitierådet *Berglöf*, regeringsrådet *Ernberg* och justitierådet *Appelberg*:

I första punkten av denna paragraf föreskrives, att konkursdomaren genast skall meddela beslut, ifall gäldenären medger borgenärs ansökning om utmättningsed, eller gäldenären uteblir med förklaring. Lämpligheten av att sålunda sammanföra dessa båda fall synes emellertid kunna sättas i fråga. Därest ansökningen medgives, och något hinder mot edens omedelbara upptagande ej möter — gäldenären är personligen tillstädes, försedd med vederbörlig förteckning — bör givetvis edgången genast fullgöras, utan att ens något formligt beslut behöver

avkunnas därom att så skall ske. För det fall åter, att ansökningen väl medges, men eden ej kan omedelbart upptagas eller gäldenären uteblivit med förklaring, erfordras att domaren i ärendet meddelar särskilt beslut, vilket, därest det innefattar bifall till ansökningen, jämväl skall upptaga sådana bestämmelser, som omförmälas i första stycket av 7 §.

Andra punkten av förevarande paragraf innebär, att varje bestridande av ansökningen från gäldenärens sida skall föranleda att frågan, om edgång skall äga rum, hänskjutes till rätten. En dylik ovillkorlig föreskrift skulle komma att onödigtvis tynga ett förfarande, av vilket i första rummet måste fordras snabbhet och enkelhet, om det skall bli till något praktiskt gagn. I de flesta fall torde det icke medföra någon våda för rättssäkerheten att åt konkursdomaren inrymma befo-genhet att meddela beslut i ärendet, även då ansökningen bestrides. Därest den i 1 § angivna förutsättningen för utmätningssed föreligger — något som domaren enligt förslagets innebörd alltid äger pröva — lär ett bestridande utan vidare av edgångsskyldighet i regel ej förtjäna avseende. Och skulle bestridandet grundas därpå att med hänsyn till förut avlagd utmätningssed eller gäldenärsed i konkurs skyldighet att avlägga ed är enligt 13 § i förslaget utesluten, äro de omständigheter, som inverka på frågan, i allmänhet av den enkla beskaffenhet, att hänskjutande till rätten måste anses överflödigt. Givetvis kunna dock fall förekomma, då med hänsyn särskilt till behovet av bevisnings upptagande ett sådant hänskjutande måste anses påkallat. Hit torde kunna räknas t. ex. fall då fråga uppstår, om efter förut avlagd ed gäldenären fått ny tillgång, eller om gäldenärens sinnesbeskaffenhet kan utgöra hinder för edgång. För de regelmässiga fallen av bestridande bör man emellertid, såsom nyss antytts, kunna nöja sig med prövning av domaren, men bör åt denne inrymmas rätt att, där så finnes nödigt, hänskjuta frågan till rätten.

I sammanhang med den omredigering av förevarande paragraf, som blir nödvändig, därest vad ovan anmärkts vinner beaktande, torde böra övervägas, huruvida icke jämväl ordalagen i 7 § första stycket första punkten lämpligen kunna underkastas någon jämkning.

Justitierådet *Molin*:

För min del anser jag visserligen att frågan om gäldenärens edgångsskyldighet är av den enkla beskaffenhet, att avgörandet alltid bör kunna anförtros åt konkursdomaren. I det senast framlagda förslaget till ny konkurslag har emellertid prövningen av edgångsyrkande i det fall då sådan prövning överhuvud förekommer, nämligen då yrkande om ed-

gång framställes mot annan än konkursgäldenären, förlagts till rätten. Då det icke torde vara skäl att i nu förevarande lag allt för mycket avvika från den grundsats, som sålunda kommit till uttryck i konkurslagförslaget, biträder jag den hemställan, som lagrådets övriga ledamöter gjort beträffande ifrågavarande paragraf.

7 §.

Regeringsrådet *Ernberg*:

Ifrågasätts kan, huruvida icke i vissa fall utmätningssed borde kunna åläggas även annan än gäldenären själv. Så i de fall, som åsyftas i 93 § av det för riksdagen framlagda konkurslagförslaget. Att emellertid stadga en sådan skyldighet i enahanda utsträckning, som där är föreskriven i fråga om bouppteckningsed i konkurs, torde dock icke vara lämpligt. Däremot torde man, om nu ifrågavarande institut skall fylla sitt ändamål, knappast kunna undgå att under enahanda förutsättningar, som angivas i nyssnämnda paragraf av konkurslagförslaget, stadga skyldighet för make, där gäldenären är gift, ävensom för omyndig att avlägga utmätningssed. Stadgande härom kan erhålla plats i förevarande paragraf eller, om så anses lämpligare, i särskild paragraf efter den nu ifrågavarande.

Om vad nu anförts vinner beaktande, bör givetvis ett tillägg till 12 § göras av innehåll, att där annan än gäldenären skall avlägga eden, eden bör därefter lämpas.

8 §.

Justitieråden *Berglöf*, *Molin* och *Appelberg*:

Uttrycket »tredskas» gäldenären att inställa sig, synes mindre lämpligt. Även om det icke är ådagalagt, att gäldenärens uteblivande beror på tredska, synes konkursdomaren böra tillerkännas befogenhet att låta hämta gäldenären. Paragrafen torde därför böra undergå någon omredigering, i sammanhang varmed även jämkning i 7 § första stycket sista punkten bör vidtagas.

Regeringsrådet *Ernberg*:

Häktning bör enligt min uppfattning i de i denna paragraf åsyftade fall ifrågakomma endast om gäldenären tredskas att avlägga honom ålagd ed. Underlåter gäldenären att inställa sig å förelagd tid och ort för att avgiva förklaring i ärendet, bör det icke medföra annan påföljd än hämtning. Att även i dylikt fall tillgripa häktning synes obehövt.

och i vissa fall olämpligt, t. ex. när fråga är om sinnessjuk, något som ju icke alltid kan vara för konkursdomaren på förhand känt, eller andra liknande fall. Jämväl lärer det i regel ställa sig svårt att utan gäldenärens hörande utröna, huruvida hans utevaro beror av tredska eller annat förhållande.

På grund härav hemställes, att paragrafen måtte i enlighet härmed omarbetas.

10 §.

Lagrådet:

Det torde med allt skäl kunna befaras, att det här föreslagna förordnandet av lämplig person att biträda gäldenären med upprättande av den för utmätningssedens avläggande erforderliga förteckningen kommer att i betänkelig grad avskräcka borgenärer från att anlita det föreslagna nya institutet. Enligt förslaget skall borgenären vidkännas härav föranledd kostnad, vilken till beloppet kan ställa sig synnerligen avsevärd i förhållande till den antagliga effekten av edsförfarandet. Möjligheten att helt utesluta ifrågavarande stadgande skulle ock kunna sättas i fråga. Oftast torde nämligen gäldenärens ekonomiska förhållanden vara av den enkla beskaffenhet, att dylikt biträde ej tarvas och att i varje fall nödig hjälp skulle utan kostnad kunna vinnas genom några av konkursdomaren under hand givna anvisningar. Där åter förhållandena kunna vara mera vidlyftiga, lära de väl i regel motsvaras av större förmåga hos gäldenären att själv ombestyrja förteckningens upprättande. Lagrådet finner sig emellertid ej kunna tillstyrka uteslutande ur förslaget av förvarande paragraf. Detta med hänsyn särskilt till den allvarliga påföljd en oriktig edgång kan för gäldenären medföra och till den för underlåtenhet att upprätta förteckning och fullgöra edgång stadgade påföljd av frihetsförlust. Dock anser lagrådet, för att påkallande av biträde i oträngt mål må i möjligaste mån undvikas, paragrafen böra så avfattas, att därav tydligare framgår, att förordnande, varom här är fråga, skall meddelas endast då konkursdomaren efter därom av gäldenären gjord framställning finner sådant vara av nöden.

15 §.

Lagrådet:

Om, på sätt vid 6 § föreslagits, åt konkursdomaren inrymmes befogenhet att pröva jämväl bestridd ansökning om utmätningssed, torde därav följa, att klagan över sådant beslut bör utgöra hinder för dess

verkställighet; och hemställes därför, att bestämmelse med sådan innebörd för sålunda förutsatt fall måtte inflyta i förevarande paragraf.

Förslaget till lag om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 7 maj 1918 om särskilda tingssammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 18 mars 1921.

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON, BESKOW.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Ekeberg anmälde lagrådets yttrande den 24 februari 1921 angående de till lagrådet den 4 i samma månad remitterade förslag till

- 1) lag om utmätningssed; samt
- 2) lag om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 7 maj 1918 om särskilda tingssammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden.

Föredraganden anförde därvid: »De remitterade förslagen hava av lagrådet i princip tillstyrkts; dock hava erinringar framställts beträffande vissa detaljbestämmelser i den föreslagna lagen om utmätningssed.

- 1 §. Tre ledamöter av lagrådet hava sålunda beträffande omfattningen av den uppgiftsplikt, som enligt 1 § skall åligga gäldenären, uttalat den åsikten, att man — i motsats till vad som i det till grund för förslaget liggande sakkunnigbetänkandet gjorts gällande — icke bör fordra, att gäldenären i förteckningen över sina tillgångar angiver de in-tecknings- eller panträttigheter, varav i förteckningen upptagen tillgång besväras, under det att en ledamot av lagrådet ansett en dylik uppgiftsskyldighet böra åläggas gäldenären och i enlighet härmed hemställt om insättandet av ett uttryckligt stadgande, enligt vilket gäldenären skall vara pliktig att angiva skuld, för vilken uppgiven tillgång på grund av in-teckning eller eljest särskilt häftar. Enligt min uppfattning kan det visserligen icke förnekas, att det för borgenären kan vara av vikt att få kännedom om dylik skuld, men då det lär ligga i gäldenärens eget intresse att lämna upplysning därom och han alltså näppeligen torde undandraga sig att besvara härom framställda frågor samt på sätt inom lagrådet framhållits utmätningssed mera sällan kan komma till an-

vändning i fall av här avsedd natur, synes något behov av det ifrågasatta stadgandet knappast föreligga. Svårigheter kunde ock uppstå för gäldenären att riktigt uppfatta och iakttaga ett stadgande av förevarande art, vid vilket förhållande betänkligheter möta mot att påbjuda ett edfästade av omförmälda uppgifter. Då därjämte det föreslagna edgångsförfarandet otvivelaktigt vinner i enkelhet, om gäldenärens uppgiftsplikt begränsas till att avse allenast tillgångarna, har jag funnit mig böra ansluta mig till den uppfattning, som uttalats av lagrådets majoritet. Såsom vid granskningen framhållits överensstämmer lagtexten närmast med sagda uppfattning, varför någon ändring i förslaget icke lär erfordras i ifrågavarande hänseende.

I anledning av en inom lagrådet framställd anmärkning har i 3 § 3 §. den ändringen vidtagits, att den tid, inom vilken edgång skall påkallas, nedsatts från ett år till sex månader.

I enlighet med en vid granskningen gjord hemställan har 5 § omredigerats. 5 §.

I 6 § har i enlighet med vad av lagrådet påyrkats konkursdomaren 6 §. förklarats berättigad att pröva jämväl bestridd edgångsansökning, dock med rätt för honom att, där han finner det erforderligt, till rätten hänskjuta frågan, om edgång skall äga rum. Vad åter av lagrådet yttrats därom, att särskilt beslut över edgångsyrkandet icke behöver avkunnas, då gäldenären medgiver yrkandet och något hinder för edens omedelbara upptagande ej möter, har icke synts mig böra föranleda ändring i förslaget. Det kan näppeligen anses såsom något oegentligt, att ett formligt beslut meddelas jämväl i detta fall, och stadgandet vinner otvivelaktigt i reda, om man kan meddela en enhetlig regel för alla de fall, som här kunna ifrågakomma.

I 7 och 8 §§ hava ändringar vidtagits i enlighet med en inom 7 och 8 §§. lagrådet vid granskningen av 8 § framställd anmärkning, varjämte ordalagen i den förra paragrafen något jämkats.

Vad lagrådet anmärkt mot avfattningen av 10 § har iakttagits. 10 och 15 §§. Lagrådets hemställan beträffande 15 § har likaledes blivit följd.»

Föredraganden uppläste härefter förslaget till lag om utmätningssed med de ändringar, som av honom på sätt ovan anförts blivit vidtagna; och hemställde föredraganden, att det sålunda omarbetade förslaget ävensom förslaget till lag om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 7 maj

1918 om särskilda tingssammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen tacktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten förordna, att till riksdagen skulle avlåtas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

N. Cervin.
